

mocijo ter CITRO so predstavili svoje ideje za prihodnje obdobje. Generalna skupščina je sprejela proračun in članarino za leto 2009.

Objavljeni so bili načrtovani datumi prihodnjih zasedanj generalne skupščine, in sicer v okviru zasedanj CITRE (leta 2009 na Malti, leta 2010 na Norveškem), leta 2012 na arhivskem kongresu v Avstraliji.

Posebne zahvale MAS-a so iz rok Iana Wilsona prejeli dosedanja predsednik MAS-a Lorenz Mikolitzky, dosedanja generalni sekretar Jan van Albada (mesto generalnega sekretarja je prevzel na kongresu v Seville leta 2000 in delo opravljal do kongresa v Kuala Lumpurju), dosedanja podpredsednik MAS-a za CITRO Mitsuoki Kikuchi in še nekateri drugi uradniki MAS-a, ki so zaključili svoj mandat, za organizatorje kongresa v Kuala Lumpurju pa je prejel zahvalo Sidek Jamil, generalni direktor malezijskega nacionalnega arhiva, hkrati pa tudi eden od podpredsednikov MAS-a.

Matevž Košir

Štirideset let Zgodovinskega arhiva in muzeja Univerze v Ljubljani

Štirideset let se zdi v zgodovini Univerze v Ljubljani, ki bo drugo leto slavila devetdesetletnico svojega delovanja, malo. Štiri desetletja arhivsko-muzejske službe Univerze v Ljubljani pa je lep jubilej službe, ki je bila ustanovljena kot prva strokovna služba pri takratnem Tajništvu Univerze. Primerjava obeh obletic nam pove, da ljubljanska univerza pet desetletij ni organizirano skrbela za svoje gradivo in se je njegovega pomena zavedela šele, ko se je približevala njena petdesetletnica, ki se jo je univerzitetno vodstvo namenilo praznovati zelo slovesno. V sklop prireditev so uvrstili tudi izdajo jubilejne publikacije in razstavo 50 let slovenske Univerze v Ljubljani. Pripravo razstave in sodelovanje pri izdaji publikacije je na pobudo nekdanjega rektorja prof. dr. Frana Zwittera 1. septembra 1968 prevzela Ana Benedetič, dotedanja kustosinja Gorenjskega muzeja v Kranju. Že od začetka je bilo jasno, da je novo delovno mesto "arhivarja" pri Tajništvu Univerze trajna zaposlitev in po zgledu drugih evropskih univerz zasnova univerzitetnega arhiva in muzeja, kljub temu pa so se v prvih letih pojavili problemi v odnosu do Arhiva Slovenije. Čeprav je republiški zakon o arhivskem gradivu in arhivih iz leta 1966 določal, da tudi posamezni organi, delovne in druge organizacije sporazumno z Arhivi in pod njihovim nadzorom lahko hranijo določene vrste arhivskega gradiva, je bil pravni položaj univerzitetnega arhiva urejen šele sedemnajst let po

ustanovitvi. Na podlagi 102. člena Zakona o varstvu naravne in kulturne dediščine iz leta 1981 je bil v letu 1985 sklenjen Sporazum med Arhivom SRS in Univerzo Edvarda Kardelja v Ljubljani, s katerim je Arhiv prepustil obstoječe in nastajajoče arhivsko gradivo Univerzi oziroma njeni arhivsko-muzejski službi. Sporazum je bil v veljavi do ponovne spremembe arhivske zakonodaje. Na podlagi določila Zakona o arhivskem gradivu in arhivih iz leta 1997, ki med drugim določa, da javnopravna oseba zaradi posebnega statusa, položaja ali posebne narave dejavnosti na področju znanosti, visokega šolstva ali informiranja lahko sama zagotavlja varstvo svojega arhivskega gradiva le na podlagi dovoljenja ministra za kulturo, je Univerza v Ljubljani decembra 1997 prosila za izdajo dovoljenja za nadaljnje opravljanje arhivske dejavnosti. 11. 1. 1999 podeljeno dovoljenje ji zagotavlja varstvo njenega lastnega javnega arhivskega gradiva. Univerza pa se je z njim obvezala, da bo zagotovila za varstvo svojega arhivskega gradiva ustrezne prostore in opremo, strokovno usposobljene delavce, vzpostavila tako organizacijo dela, da bo zagotovljeno učinkovito varstvo arhivskega gradiva, ter zagotovila potrebna finančna sredstva. S tem dovoljenjem je bil za pristojni arhiv za nadzor nad izvajanjem varstva arhivskega gradiva na Univerzi v Ljubljani določen Arhiv Republike Slovenije.

Arhivsko-muzejska služba Univerze v Ljubljani je bila že od začetka zasnovana kot kompleksna dejavnost s tremi delovnimi enotami: arhivsko, muzejsko in priročno biblioteko z dokumentacijo. Arhiv Univerze v Ljubljani danes hrani 578 tekočih metrov arhivskega gradiva, ki je zajeto v 10 fondih. Fondi Pravne, Filozofske, Medicinske in Tehniške fakultete so bili prevzeti v začetku sedemdesetih let in časovno obsegajo obdobje od leta 1919 do leta 1960. Količina gradiva se je povečala v zadnjih desetih letih, ko je

Prof. dr. Fran Zwitter, dolgoletni predsednik Arhivsko-muzejske službe, si ogleduje razstavo "Univerza v revolucionarnem obdobju 1941–1945", ki je bila odprta 6. maja 1985 v prostorih Centralnega univerzitetnega posloplja. (Fototeka ZAMU)

bilo prevzetega nekaj gradiva Pravne in Filozofske fakultete, v glavnem pa je šlo povečanje na račun rektorata. Dejavnosti na muzejskem področju so posvečene skrbi za reševanje in dokumentiranje premične kulturne dediščine za področje semiuniverzitetnega šolstva in moderne univerze v Ljubljani. V okviru muzejskega oddelka je tudi fototeka z okrog 20.000 fotografijami iz preteklosti in sedanjosti. Arhivska in muzejska knjižnica ima okrog 4.000 bibliotečnih enot, večinoma monografij, v manjši meri tudi periodike. V okviru raziskovalne dejavnosti osebje arhiva in muzeja Univerze objavlja strokovne članke in razprave iz zgodovine ljubljanskega semiuniverzitetnega šolstva, predvsem pa iz zgodovine Univerze ter arhivistike in muzeologije. S svojimi prispevki sta arhiv in muzej sodelovala na številnih znanstvenih posvetovanjih: Arhivska praksa in zgodovinska raziskava, Dunaj (1991), Jezuitski kolegij v Ljubljani (1996), mednarodni simpozij o zgodovini šolstva v Ichenhausnu na Bavarskem (1996), mednarodni kulturnozgodovinski simpozij Modinci (2000), simpozij o srednjeevropskih univerzitetnih arhivih (Budimpešta 1999), simpozij Zgodovina izobraževanja in evropska identiteta, Aachen (1996), simpozij o šoli v Šmarju (2003), Slavičev večer v Križevcih (2006), simpozij o odnosu med šolo, cerkvijo in religijo na univerzi v Bielefeldu (2006) in drugod.

Ana Benedetič decembra 1992 ob odprtju razstave "Univerza v Ljubljani 1919-1930" v Sobi rektorjev. (Fototeka ZAMU)

Arhiv in muzej Univerze se zaveda, da njegovo gradivo, njegovi depoji in zbirke ne morejo biti sami sebi namen, zato že od začetka posebno pozornost posveča tudi razstavnim dejavnostim. Od prve razstave ob praznovanju 50-letnice Univerze v letu 1969 so bile postavljene še številne druge: Univerza v Ljubljani in 40 let KPS (1977), Univerza v revolucionarnem obdobju 1941–1945 (1985), Univerza v Ljubljani 1919–1930 (1992), Univerza v Ljubljani 1919–1945 (1993). Posebno živahna je bila razstavna dejavnost v zadnjih nekaj letih, ko so bile v osrednjem univerzitetnem posloplju odprte razstave: Univerza v Ljubljani in njeni rektorji (2001), Deželni dvorec (2002), Prvi koraki pravnega študija na Univerzi v Ljubljani (2003), Stare razglednice Deželnega dvorca in Univerze v Ljubljani 1900–1950 (2004), Gradove svetle zida si v oblake – France Prešeren v ljubljanskih latinskih in višjih šolah (2005), Dr. Matija Slavič, rektor ljubljanske univerze (2006), Dogodki iz študentskega gibanja 1968 v Ljubljani (2006), Biotehniška fakulteta skozi čas in prostor (2007). Univerzitetni arhiv in muzej sta s svojimi razstavami gostovala tudi na drugih ustanovah. Razstava o Francetu Prešernu je v decembru 2006 gostovala v Gorenjskem muzeju v Kranju, v februarju 2007 pa je bila ob slovenskem kulturnem prazniku v nemškem jeziku postavljena v prostorih Slovenskega znanstvenega inštituta na Dunaju. V sodelovanju z občino Križevci je Zgodovinski arhiv in muzej ljubljanske univerze gostoval z razstavo Univerza v Ljubljani in njeni rektorji, vodja arhiva in muzeja pa je v prostorih župnišča postavil stalno razstavo z naslovom Dr. Matija Slavič, rektor ljubljanske univerze. Maja 2008 je razstava o rektorjih ljubljanske univerze gostovala tudi v prostorih dunajskega Korotana. Razstava Prvi koraki pravnega študija na Univerzi v Ljubljani je bila na ogled tudi v novem posloplju Pravne fakultete. Vse razstave so spremljali razstavniki oziroma raz-

Odprtje razstave "Univerza v Ljubljani in njeni rektorji", 3. decembra 2001 v Prešernovi sobi Centralnega univerzitetnega posloplja. (Fototeka ZAMU)

stavne zloženke. Večina razstav je dosegljiva v digitalni obliki tudi na spletni strani Univerze. V pripravi sta tudi koncept in zbiranje gradiva za stalno arhivsko-muzejsko razstavo Univerze z delovnim naslovom Ljubljana – visokošolsko in univerzitetno središče in ureditev spominske sobe Luka Knaflija in študentov njegove ustanove v avli Knafljeve ustanove na Dunaju.

Univerzitetni arhiv je v preteklosti sodeloval pri izdaji vseh univerzitetnih zbornikov, ki so izšli ob pomembnejših obletnicah Univerze (1969, 1989, 1994), izšla sta tudi dva univerzitetna fotografska zbornika o študentih ljubljanske univerze v letih 1919–1941 in 1941–1945. V letu 2007 je izšel tretji del fotografskega zbornika z naslovom Univerza v Ljubljani in njeni študenti 1945–1960. Ob 38-letnici ustanovitve je arhivsko-muzejska služba Univerze v Ljubljani v sodelovanju z Arhivom Republike Slovenije organizirala posvet, ki je bil zamišljen kot oblika dopolnilnega strokovnega usposabljanja delavcev, ki na Univerzi delajo oziroma se srečujejo z arhivsko in muzejsko kulturno dediščino, predvsem pa naj bi poudaril skrbnejše ravnanje z univerzitetno arhivsko in muzejsko dokumentacijo ter pripomogel k utrditvi zavesti, da sta skupni univerzitetni arhiv in muzej nepogrešljiva univerzitetna ustanova. Referati s posvetovanja so zbrani v zborniku *Varstvo arhivske in muzejske kulturne dediščine Univerze v Ljubljani*, ki je izšel kot I. zvezek v Knjižnici arhiva in muzeja Univerze.

Literatura

Anžur, Tea: Upravljanje s fotografskim gradivom arhiva in muzeja Univerze v Ljubljani. *Varstvo arhivske in muzejske kulturne dediščine Univerze v Ljubljani*. Ljubljana: Univerza, 2007, str. 165–173.

Benedetič, Ana: Arhivsko-muzejska služba univerze. *Zbornik ljubljanske univerze*. Ljubljana: Univerza Edvarda Kardelja, 1989, str. 29–30.

Benedetič, Ana: Einige spezielle Probleme des Archivgutes der Universität Laibach/Ljubljana. *Schriftenreihe des Universitätsarchivs Universität Wien*. 6 Bd., Archivpraxis und Historische Forschung, Mitteleuropäische Universitäts- und Hochschularchive: Geschichte, Bestände, Probleme und Forschungsmöglichkeiten (ur. Kurt Mühlberger). Wien: WUV – Universitätsverlag, 1992, str. 194–199.

Benedetič, Ana: Nekateri problemi arhivskega gradiva Univerze v Ljubljani. *Arhivi XIV* (1991), št. 1–2, str. 31–33.

Ciperle, Jože: Historisches Archiv und Museum der Universität in Ljubljana – Seine gegenwärtige Situation und Vision der künftigen Entwicklung. *Beiträge zur Geschichte und Entwicklung der mitteleuropäischen Universitätsarchive, Internationale Konferenz der mitteleuropäischen Universitätsarchive* (ur. László Szögi). Buda-

pest: Universitätsarchiv und Bibliothek der Eötvös Loránd Universität, 2000, str. 181–190.

Ciperle, Jože: Evropski univerzitetni arhivi ter arhiv in muzej Univerze v Ljubljani. *Varstvo arhivske in muzejske kulturne dediščine Univerze v Ljubljani*. Ljubljana: Univerza, 2007, str. 135–154.

Ciperle, Jože: Nekoliko širše o zgodovinskem arhivu in muzeju. *Vestnik Univerze v Ljubljani* 29 (1998), št. 11, str. 9–11.

Dekleva, Tatjana: Univerza v Ljubljani in njeno arhivsko gradivo. *Kulturne ustanove in arhivsko gradivo/Arhivi in marketing/Računalniško popisovanje arhivskega gradiva v praksi*. Ljubljana: Arhivsko društvo Slovenije, 2000, str. 54–56.

Dekleva, Tatjana: Upravljanje z arhivskim gradivom Univerze v Ljubljani. *Varstvo arhivske in muzejske kulturne dediščine Univerze v Ljubljani*. Ljubljana: Univerza, 2007, str. 157–162.

Tatjana Dekleva

Kolokvij o arhivskih skladiščih. Berlin, 21. in 22. 1. 2008

Od 21. do 22. januarja 2008 je v Berlinu potekal kolokvij o arhivskih skladiščih. Namenjen je bil vprašanju, ki nastajajo pri projektiranju in graditvi. Zakaj prav v Berlinu? Zvezni arhiv gradi tam novo skladišče, njihovi arhivisti, projektanti in izvajalci pa so svoje izkušnje želeli posredovati drugim.

Za uvod naj podam le kratek povzetek poročila o predavanjih in omenim nekatere predavatelje kolokvija v Berlinu. Po pozdravnem govoru prof. dr. Angelike Menne-Haritz so se v dveh dnevih zvrstili referati:

- Florian Mausbach in prof. dr. Angelike Menne-Haritz sta spregovorila o arhivih enaindvajsetega stoletja,
- Klaus Fudickar o planiranju in gradnji skladišča zveznega arhiva v Berlinu,
- dr. Mario Glaubert in dr. Matthias Kloas o klimatskih napravah v arhivih,
- dr. Martin Luchterhandt o požarni varnost v arhivskih stavbah, predstavnica državnega arhiva v Dresdnu pa je predstavila požarno varnost v njihovih novih skladiščih.

Popoldanske ure zadnjega dne so bile namenjene tem diskusijam:

- kaj je tekoči meter v arhivistiki,
- o prostorskih potrebah,
- o hodnikih v skladiščih in skladiščnih vratih (avtomatika da ali ne),